

from Southern Europe, Latin America and Eastern Europe, ed. G. Pridham, Aldershot 1995, p. 538.

2. Merkel W., Systemtransformations, 1999, p. 147.

3. <https://freedomhouse.org/report/nations-transit/2015/ukraine>, retrieved on 2 December 2015.

4. Linz J. J., Demokratisierung und Demokratietypen – neue Aufgaben für Komparatisten, «Extremismus & Demokratie» 1998, vol. 10.

Вікторія АДАМИК, Ірина БУРИНСЬКА
м. Львів, НУ «Львівська політехніка»

СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ НАСЛІДКИ БІДНОСТІ

Світова економічна криза 2008–2009 рр., загострення політичних і воєнних конфліктів в багатьох регіонах світу обумовили негативні тенденції розвитку бідних країн, а саме суттєве зниження макроекономічних показників, посилення поляризації доходів, соціальної диференціації та поглиблення інших проявів бідності: погіршення здоров'я населення, зростання смертності, ескалації екологічної проблеми, зростання рівня криміногенності.

Згідно із загальним тлумаченням, бідність – це неможливість індивідуума внаслідок нестачі коштів підтримувати спосіб життя, притаманний конкретному суспільству впродовж певного періоду часу. До бідних верств населення належать ті, хто не з власної волі позбавлений найнеобхіднішого: належного житла, їжі, одягу, здоров'я. Бідність – це страх перед майбутнім, обумовлений невпевненістю людини у своїх можливостях захистити себе і своїх близьких. Крайнім проявом бідності є злиденність.

Є низка об'єктивних причин, що зумовлюють масову бідність у багатьох країнах. Це – економічна відсталість, безробіття, низька продуктивність праці тощо. Сприяють поширенню бідності неконтрольоване зростання населення, війни, громадянські конфлікти та інші політичні потрясіння, що призводять до масової міграції та порушують нормальну роботу економіки.

У результаті економічної і соціальної дискримінації бідні люди часто не мають інформації, освітнього рівня та досвіду, необхідних для активної участі в прийнятті політичних рішень. Вони або повністю ізольовані, або мають дуже обмежений доступ до державного управління. Дотримання політичних прав і свобод бідних людей має важливе значення для боротьби із соціальною ізоляцією та бідністю, зворотне ж викликає агресію і насильство. Відтак, вчені звертають увагу глобальної спільноти на те, що бідність породжує як одиночний, так і груповий тероризм, а також появу транскордонних злочинних організацій [1; 2]. Аналіз проблеми бідності як важливого фактору тероризму та інших форм міжнародної злочинності дає змогу зробити висновок про те, що «суб'єктивна» бідність, недоступність матеріальних благ, бажання їх легко отримати у поєднанні із специфічним політичним середовищем, що характерно

для малорозвинених країн, є загрозовим явищем у глобальному масштабі, котре потребує глибокого комплексного дослідження.

Переважаю через бідність більшість людей втрачають свої моральні якості. Як наслідок, практично у кожній країні існує така умовна, звичайно ж, група населення як «соціальне дно», тобто – люди, позбавлені соціальних ресурсів, стійких зв'язків, що втратили елементарні соціальні навички і домінують цінності соціуму (безхатьки, жебраки, «важкі діти», вуличні повії тощо). Однак саме у бідних країнах, де панує культ надприбутку, гонитва за багатством будь-якою ціною, перетворює представників «соціального дна» на базу для незаконної діяльності.

Доведено, що соціальна нерівність і бідність є перешкодами згуртованості соціуму і є вагомими детермінантами політичної нестабільності [3]. У 2014–2015 рр. українці стрімко збідніли. В Україні реальні доходи домогосподарств за період 2014–2015 років скоротилися більше, ніж на 40%. Експерти зазначають, що така ситуація може призвести до загострення соціальних конфліктів та можливості появи тоталітарного режиму [4;5], що підтверджено зарубіжним досвідом.

Охарактеризовані основні соціально-економічні наслідки бідності вказують на необхідність виявлення та мінімізації причин та проявів цієї глобальної проблеми. Це передбачає диференціацію підходів до вибору відповідних економіко-політичних важелів як на національному, так і на міжнародному рівні.

Література:

1. Мінняло Н. Умови та причини транснаціональної організованої злочинності [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://lawreview.chnu.edu.ua/visnuku/st/533/22.pdf>.

2. Якібчук В. В. Міжнародний тероризм: протиріччя в оцінці причин і загроз// Освіта регіону – 2015. – № 1–2 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://social-science.com.ua/article/810>.

3. Нерівність в Україні: масштаби та можливості впливу / за ред. Е. М. Лібанової. – К.: Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України, 2012. – 404 с.

4. Доходи українців. – [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://www.rbc.ua/ukr/news/domohozyaystva-ukrainy-obedneli-bolshe-mire-1445350824.html>.

5. Credit Suisse (Lux) Prima Growth Fund 2015. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.credit-suisse.com/media/production/asset-management/docs/en/prima-investor-call-2015-05.pdf>.